

Олег Наконечний

Слухач магістерської програми

Науковий керівник: д.е.н., професор Бруханський Р.Ф.

Тернопільський національний економічний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Для внутрішньої обліково-інформаційної сфери сільськогосподарського підприємства характерні процеси збору, обробки, накопичення, зберігання і адекватної реалізації інформації; організаційне, матеріальне, технологічне, кадрове, фінансове і правове забезпечення бізнесу. Значна роль при цьому відводиться системі обліку. Облікова інформація є основою для прийняття стратегічних рішень, спрямованих, передусім, на досягнення підприємством потенційного успіху шляхом реалізації власних цілей з обов'язковим врахуванням факторів зовнішньої сфери.

Оскільки стратегічний менеджмент сільськогосподарських підприємств використовує значну питому вагу саме облікової інформації, при формуванні параметрів його обліково-інформаційного забезпечення доцільно застосовувати елементи чинного законодавства України у сфері обліку, зокрема стосовно принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності: 1) стаття 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [5]; 2) стаття 6 розділу III Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [8].

Вважаємо необхідним наголосити на існуванні певних розбіжностей у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» щодо принципів обліку і звітності: різна послідовність наведення принципів; окремі відмінності у назвах. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів» [7] у якості принципу бухгалтерського обліку констатує лише принцип нарахування.

Окремі зарубіжні науковці (Джон Блейк, Оріол Абат) стверджують, що переважно стратегічні рішення характеризуються довгостроковою сутністю, значним чином впливають на всі сфери життєдіяльності підприємства і, як правило, мають зовнішню спрямованість, часто не володіючи внутрішньою складовою [1, с. 27].

Вказане твердження поділяють професори Гарвардської школи бізнесу Роберт Каплан, Девід Нортон, які вважають, що стратегічні пріоритети обліку були розроблені передусім для підтримки загальної конкурентної стратегії підприємства за рахунок використання інформаційної технології для більш досконалого обліку собівартості продукції [6, с. 126].

Необхідність формування облікової інформації стратегічного спрямування на думку К. Друрі зумовлена теоретичним обґрунтуванням і практичним застосуванням у 70-х роках ХХ століття концептуальних основ стратегічного менеджменту, особливістю якого є «досягнення стійких конкурентних переваг» [4, с. 25].

На думку проф. Бруханського Р. Ф. модернізація обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту підприємств повинна передбачати певну трансформацію сутності обліку, оскільки тривалий період існувало обмежене сприйняття значення облікової інформації в управлінні підприємством, згідно якого облік, на жаль, сприймався виключно в якості засобу контролю за збереженням ресурсів суб'єкта господарської діяльності, а облікова служба функціонувала ізольовано від інших підрозділів, які займались оперативним управлінням діяльністю підприємства. В результаті інформаційні можливості обліку повністю не реалізовувались, оскільки сфера його завдань не передбачала формування корисної інформації для потреб управління, облік орієнтувався на узагальнення даних для підготовки фінансової звітності [3, с. 217].

На сьогодні вимоги сучасної світової економіки зумовлюють адаптацію формулювання завдань обліку і значення облікової інформації в управлінні підприємством. Сучасний облік

повинен орієнтуватись передусім на забезпечення необхідними даними управлінських підрозділів підприємства, а не лише на потреби зовнішніх користувачів інформації. При цьому набувають актуальності питання посилення інформаційних функцій обліку, підвищення його аналітичності, комплексне задоволення потреб менеджменту підприємства.

Таким чином, удосконалення обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту вітчизняних сільськогосподарських підприємств повинна ґрунтуватись на чіткій структуризації потоків інформації для забезпечення оперативного і надійного отримання необхідних даних при виникненні такої потреби. Прийняття стратегічних рішень повинно базуватися на поточній (достовірній, точній) та прогнозній (розрахунковій, орієнтовній) інформації. Вважаємо, що раціональна система обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту аграрних підприємств повинна враховувати внутрішні й зовнішні інформаційні сфери, відображаючи комплексну консолідовану інформацію про діяльність підприємства і його перспективи.

Сучасні вимоги до процесу прийняття стратегічних рішень в сільськогосподарському секторі економіки України вимагає застосування новітньої модернізованої системи обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту, яка повинна збільшити швидкість, гарантувати достовірність, підвищити оперативність, посилити об'єктивність, посилити захист, акцентувати доцільність та в кінцевому підсумку забезпечити ефективність прийняття рішень стратегічного характеру.

Динамічні процеси розвитку глобальної економіки, ускладнення аграрних технологій, загострення конкурентної боротьби у сільському господарстві як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках вимагають перегляду сутності облікової інформації в системі інформаційного забезпечення сільськогосподарських підприємств України. Розширення переліку користувачів облікової інформації, посилення їх зацікавленості в отриманні необхідних даних про діяльність підприємства, формування нових вимог і нових підходів до визначення критеріїв корисності облікової інформації, доцільність підвищення аналітичності облікових даних адекватно потребам менеджменту значно посилюють статус бухгалтерського обліку як основного джерела інформації, що використовується для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. За таких умов облік дійсно позиціонується як мова бізнесу, фундамент ділового партнерства.

Список використаних джерел

1. Блейк Д. Европейский бухгалтерский учет: Справочник / Джон Блейк, Ориол Амант. Перевод с англ. В. Егоров. М.: Информационно-издательский дом «Филинь», 1997. 396 с.
2. Бруханський Р. Ф. Послідовність побудови стратегічного управлінського обліку на сільськогосподарських підприємствах. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2014. Вип. 3. С. 16-19.
3. Бруханський Р.Ф. Сучасні вимоги і параметри обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту сільськогосподарських підприємств України. Сталий розвиток економіки. 2012. Вип. 4 (14). С. 217-221.
4. Друри К. Управленческий и производственный учет. Учебник: Перевод. с. англ. / Друри К. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. 1071 с.
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні № 996-XIV від 16.07.1999 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
6. Каплан Р. С. Сбалансированная система показателей: От стратегии к действию / Р. С. Каплан, Д. П. Нортон. Перевод. с англ. 2-е изд. М.: «Олимп-Бизнес», 2004. 320 с.
7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів» у редакції від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013.
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
9. Палюх М. С. Криза теорії обліку як наслідок підміни її проблематики // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Випуск 11 (41). Ч. 2. Луцьк: ЛНТУ, 2014. С. 390-396.